

LEGENDA O ŚW. WOJCIECHU z Drzwi Gnieźnieńskich

PROJEKT EDUKACYJNY

www.muzeumgniezno.pl

mpppgnieszno

Dofinansowanie:

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

Dofinansowano ze środków
Ministra Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

KULTURA
DOSTĘPNA

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO

Patronat:

GNIEZNO
Pierwsza stolica Polski

Patronat medialny:

MÓWIA WIEKI

HIST
MAG
.ORG

HISTORIA
.ORG.PL

TVP3
POZNAŃ

Muzeum Początków Państwa Polskiego
w Gnieźnie
ul. Kostrzewskiego 1
62-200 Gniezno

Danuta Konieczka-Śliwińska

Legenda o św. Wojciechu z Drzwi Gnieźnieńskich

- MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

UWAGI METODYCZNE

Problematyka związana z postacią św. Wojciecha wpisuje się w treści kształcenia przewidziane zarówno dla uczniów szkół podstawowych, jak i dla szkół ponadpodstawowych (lub używając nomenklatury dotychczasowej: dla szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych). W zależności od tego, jak nauczyciel zinterpretuje zapisy Podstawy programowej, mogą pojawić się różne warianty realizacji lekcji na temat św. Wojciecha i jego wkładu w rozwój państwa polskiego i Europy. Jeśli będzie literalnie analizował Podstawę programową, to wtedy tych możliwości będzie zdecydowanie mniej (możemy to określić jako wariant podstawowy), jeśli jednak zdecyduje się twórczo ją zinterpretować, to szansa na odwołanie się do postaci św. Wojciecha może być o wiele więcej (wariant rozszerzony).

W najnowszej Podstawie programowej dla szkół podstawowych z 2017 r. problematyka ta nie występuje bezpośrednio w treściach obowiązkowych. Misja św. Wojciecha znajduje się natomiast wśród 11 zestawów treści dodatkowych przewidzianych dla klasy IV, do wyboru przez nauczyciela w porozumieniu z uczniem. Omawiając chrzest Polski oraz chrystianizację i przemiany kulturowe na ziemiach polskich, nauczyciel może rozwinąć także wątek św. Wojciecha i jego działalności misyjnej. Wpisze się tym samym w ogólną koncepcję kształcenia w nowej szkole podstawowej, skoncentrowanej na prezentacji bohaterów i ludzi szczególnie zasłużonych w dziejach państwa, Europy i świata. W ramach treści obowiązkowych wątek św. Wojciecha może być poruszony także w klasie IV: przy prezentacji sylwetki Bolesława Chrobrego – pierwszego króla Polski i jego roli w zjeździe gnieźnieńskim (klasa IV, pkt. IV.2 w Podstawie), albo w klasie V: przy omawianiu rozwoju monarchii Bolesława Chrobrego i następstwach chrystianizacji Polski (klasy V-VIII, pkt V, 2 i 3).¹ Nie będzie on wówczas dominować w treściach tych lekcji, tylko stanowić istotne uzupełnienie informacji, pozwalające zrozumieć uczniom znaczenie jazdy w Gnieźnie dla

1. Podobny sposób ujęcia tych zagadnień obowiązywał również w nauczaniu historii na poziomie gimnazjum, ale od roku 2017 tematyka ta realnie nie występuje w edukacji szkolnej, ponieważ klasy pierwsze gimnazjalne zostały zastąpione klasami siódmymi, które realizują problematykę wieku XIX.

Danuta Konieczka-Śliwińska

Legenda o św. Wojciechu z Drzwi Gnieźnieńskich

- MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

rozwoju państwa polskiego oraz następstwa kulturowe, społeczne i polityczne przyjęcia chrztu przez Piastów. Warto również połączyć oba te warianty programowe, przywołując z jednej strony samą postać św. Wojciecha, ale jednocześnie ukazując jego wielowymiarowe znaczenie (patrz: przykładowy scenariusz lekcji dla szkoły podstawowej pt. „Św. Wojciech - patron Polski”).

Pamiętajmy, że w szkole podstawowej możliwe jest także odniesienie się do tej problematyki w ramach szeroko rozumianej edukacji regionalnej. Wówczas, poznanie sylwetki św. Wojciecha, jego relikwii znajdujących się w Katedrze gnieźnieńskiej oraz samych Drzwi Gnieźnieńskich, wpisze się bezpośrednio w historię regionu dla uczniów szkół ziemi gnieźnieńskiej i regionu Wielkopolski. W Podstawie programowej znajdziemy bowiem wyraźny zapis, wymagający od ucznia klasy IV poznania historii swojej okolicy oraz ludzi dla niej szczególnie zasłużonych. Uczeń powinien również znać lokalne zabytki i opisywać ich dzieje (klasa IV, pkt. I, 2). Wszyscy natomiast uczniowie tego etapu edukacyjnego zobowiązani są rozwijać w sobie zainteresowanie dziedzictwem narodowym w regionie.

Na poziomie szkoły ponadpodstawowej (w nowej nomenklaturze), a także w obecnie jeszcze realizowanej szkole ponadgimnazjalnej, układ treści nie uwzględnia tak prostych faktów dziejowych, jak życie i działalność św. Wojciecha. Wpisuje natomiast tę problematykę w szersze zagadnienia (fakty złożone), ukazując procesy historyczne dokonujące się w Polsce w okresie wczesnopiastowskim. Uczeń może zatem przypomnieć sobie postać św. Wojciecha i jego rolę w dziejach państwa polskiego przy okazji omawiania uwarunkowań chrystianizacji Polski (Podstawa programowa z 2008 r., poziom rozszerzony w szkole ponadgimnazjal-)

Danuta Konieczka-Śliwińska

Legenda o św. Wojciechu z Drzwi Gnieźnieńskich

- MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

nej), albo przy ocenie znaczenia przyjęcia chrześcijaństwa w obrządku łacińskim dla rozwoju kultury polskiej (Projekt Podstawy programowej dla liceum ogólnokształcącego i technikum z 2017 r.). Może również, i taki wariant zawiera nasza propozycja dydaktyczna, odnieść się do tej postaci poprzez analizę treści Drzwi Gnieźnieńskich jako przykładu źródła ikonograficznego. W obu wspomnianych wyżej wymaganiach programowych takie ujęcie wpisuje się w różnorodne cele edukacji historycznej, związane m.in. z kształceniem umiejętności korzystania z różnych źródeł informacji (w tym źródeł ikonograficznych), kształceniem umiejętności rozpoznawania rodzajów źródeł historycznych, kształtowaniem szacunku dla dziedzictwa narodowego, a także rozbudzaniem zainteresowań historią lokalną i regionalną.

Zaprezentowane poniżej scenariusze lekcji mają przykładowy charakter i przewidziane są na standardową godzinę lekcyjną. Nauczyciel może je dowolnie modyfikować, wybierając tylko niektóre jej fragmenty lub rozwijając zaproponowane przez nas zadania. Aby ułatwić Państwu tę twórczą adaptację naszych propozycji do potrzeb własnych, dołączyliśmy również pełny zestaw wszystkich kwater Drzwi Gnieźnieńskich w formie prezentacji PowerPoint. Można z nich wybrać te ilustracje, które Państwu odpowiadają i zastosować je zamiennie w proponowanej przez nas analizie źródła ikonograficznego. Do dyspozycji mają również Państwo pozostałe materiały niniejszego pakietu, które stwarzają wiele więcej możliwości ich zastosowania, niż to zostało pokazane w scenariuszach lekcji.

Życzymy udanych pomysłów dydaktycznych!